

Läänemaa 3. klasside emakeeleolümpiaad

6. märts 2008
Haapsalu

nimi

kool

Punkte	
Koht	

KUULAMISÜLESANNE

1. Kuula loomade hääli ja lahenda ristsõna.

15	
----	--

1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						

Tumedatest ruutudest saad kokku lahendussõna.

1	2	3	4	5					
6	7	8	9	10	11		12	13	14
						J			

MUINASJUTT

2. Loe tähelepanelikult tekst läbi.

LOOMADE TALVEKORTER

Ennemuiste elasid härg, siga, kits, oinas, kukk ja kana üheskoos. Suvel käisid loomad mööda metsi, sõid heina ja magasid, kus juhtus. Sügise poole aga, kui ilmad läksid külmemaks, hakkas härg mõtlema maja ehitamise peale.

Läks siis härg sea juurde ja kutsus maja ehitama. Siga vastas: "Ei minust saa majaehitajat. Mina lähen talvel sohu ja pistan nina sambla sisse."

Kutsus siis härg kitse. Kits aga vastas, et temal on pikk karv, habe maani ja kotad jalas. Tema magab põõsa all. Härg püüdis siis oinast oma nõusse saada. Oinas vastas: "Rumal härg. Mul kasukas all ja kuub peal. Minu villast tehakse inimestele kuued selga ja minu nahast ömmeldakse kasukad - kuidas minul võib külm hakata! Magan talvel põõsa all, on soe ja hea."

Läks siis härg kuke ja kana juurde ning kutsus neid maja ehitama. Kukk kanaga vastasid: "Meie küll ei hakka maja ehitama! Meil on seljas paik paiga peal, lapp lapi peal. Talvel teeme endale mulla sisse augu, paneme pea tiiva alla, on soe ja hea."

Ei olnud härjal abi kellestki. Võttis siis kirve ja läks üksinda metsa palke raiuma. Palgid vedas härg sarvedel metsast välja ehitusplatsile, kooris ja tahus nad parajaks. Suurtest kividest tegi härg majale vundamendi, palkidest ehitas seinad peale, toppis kõik palgivahed samblaga kinni ja lae peale kandis mulda. Uksed-aknad tegi ette, ahju ka veel sisse - maja oligi valmis. Tuli talv ja pakane paukus. Härg tõi metsast puid, küttis ahju kuumaks ja nautis sooja tuba.

Teistele loomadele aga hakkas külm vägisi kallale kippuma ja neile tuli nüüd meelde härja maja.

Siga oli esimene, kes läks härja ukse taha ja palus: "Kulla härg, luba mind sooja, külm teeb liiga."

Härg vastas: "Sa lubasid soosambla sisse magama heita, et siis on soe ja hea." Siga aga kurtis, et sammal on paksu lume all. Härg lasigi sea majja.

Külm aga läks ikka kangemaks ja tuisk mattis kuke ja kanakese mullaugu kinni. Läksid siis hädaga härja juurde ja palusid: "Luba meid tuppa sooja." Härg laskis nemadki sisse.

Pakane ei andnud ka kitsele rahu ja ajas ta härja ukse taha. Kits palus väga haledasti luba tuppa tulla. Laskis härg siis ka kitse tuppa.

Viimaks tuli oinas härjalt külmavarju paluma ja temagi pääses tuppa sooja.

Metsas aga hulkusid hundid hulgakaupa, käisid ümber härja maja. Katsusid uksi ja aknaid, aga sisse ei pääsenud kusagilt. Vana hunt proovis siis kavalusega ja koputas härja maja uksele ning palus ninaotsakestki soojendada. Härg vastas: "Ei või lasta, sa kargad sisse ja teed meile kurja."

„Ei karga, kulla härg." Laskis siis härg hundi ninaotsa ukse vahelt tuppa. Vähe aja pärast palus hunt esimesi käpakesi soojendada. Härg laskiski hundi esimesed käpad ukse vahelt sisse.

Hunt nurus aga jälle: "Luba mul ka tagumisi käpakesi soojendada, need külmetavad väga." Said siis hundi tagumised käpad ka tuppa sooja.

Hunt palus ikka jälle: "Luba mul sabaotsake ka sooja, see vaeseke külmetab väga." Kui härg viimaks ka hundi sabaotsakese sooja lubas, oligi hunt toas ja härjal kõrist kinni.

Teised loomad nägid härja häda ja jooksid appi. Siga kiskus kihvadega, kits ja oinas puskisid sarvedega. Kana kaagutas ahju otsas ja kukk hüüdis ähvardavalt.

Vana hunt põgenes ja verine tee jäi temast järele. Kui ta teiste huntide juurde jõudis, hoiatas ta neid hirmuäratava majarahva eest. Kui hundid seda kuulsid, panid nad kõik põgenema.

Härg aga jäi koos teiste loomadega majja oma elu elama. Kui härg surnud pole, elab ta veel tänase päevani.

Eesti muinasjutt

3. Missugused laused sobivad jutu kohta? Tee X.

5	
---	--

	Härg ehitas maja.
	Oinas ehitas maja.

	Maja hakati ehitama sügisel.
	Maja hakati ehitama kevadel.

	Kõik loomad tulid rõõmsalt appi.
	Mitte keegi ei tahtnud aidata.

	Majale andis sooja ahi.
	Majale andis sooja kamin.

	Kõige esimesena läks härja ukse taha lammas.
	Kõige esimesena läks härja ukse taha siga.

4. Järjesta tegevused

9	
---	--

	Pani ukсед – aknad ette.
	Tegi vundamendi suurtest kividest.
	Toppis samblaga palgivahed täis.
	Läks palke raiuma.
	Kooris ja tahus palgid parajaks.
	Ehitas majja ahju.
	Kandis lae peale mulda.
	Vedas palgid ehitusplatsile.
	Ehitas palkidest seinad.

5. Leia sõnasalatist muinasjututegelaste rahvapärased nimetused. Sõnad võivad asetseda vasakult paremale, paremalt vasakule, ülevalt alla, alt üles ja diagonaalis. Kirjuta need nimetused sõnasalati alla joonele õige nimetuse juurde. Mõnel loomal võib olla mitu nimetust.

9	
---	--

A	O	J	O	K	A	S	K	E	R	A	Õ
B	H	Ä	R	J	A	P	U	K	S	P	K
A	U	N	U	Ä	U	E	I	I	I	R	A
S	N	E	I	Ä	R	N	I	K	B	Ä	N
S	T	S	G	B	I	I	N	A	L	Ä	A
A	V	U	A	O	K	L	T	S	I	N	V
G	S	P	M	K	U	K	K	R	J	I	A
N	O	T	S	U	S	I	I	L	A	K	R
Õ	L	I	R	A	H	D	L	U	K	E	A
R	M	E	L	L	I	V	A	S	Õ	V	S

härg -

hunt -

sig -

kukk -

kana -

oinas -

6. Vali mõistatustele joone alt õige vastus.

4	
---	--

Pere sööb, laud laulab.

Suvel ja talvel, aasal ja nurmel, kasukas seljas.

Ühe mehe ramm, üheksa mehe mõistus.

hobune, lammas, part, kana tibudega, hunt, emis poegadega, lehm

7. Otsi Sina nüüd ENEKESEST sea kohta infot ja vasta küsimustele täislausetega.

10	
----	--

1. Millal kodustati siga?

.....

2. Kust on pärit kodusiga?

.....

3. Miks on seal tugev kärss?

.....

4. Mida siga sööb?

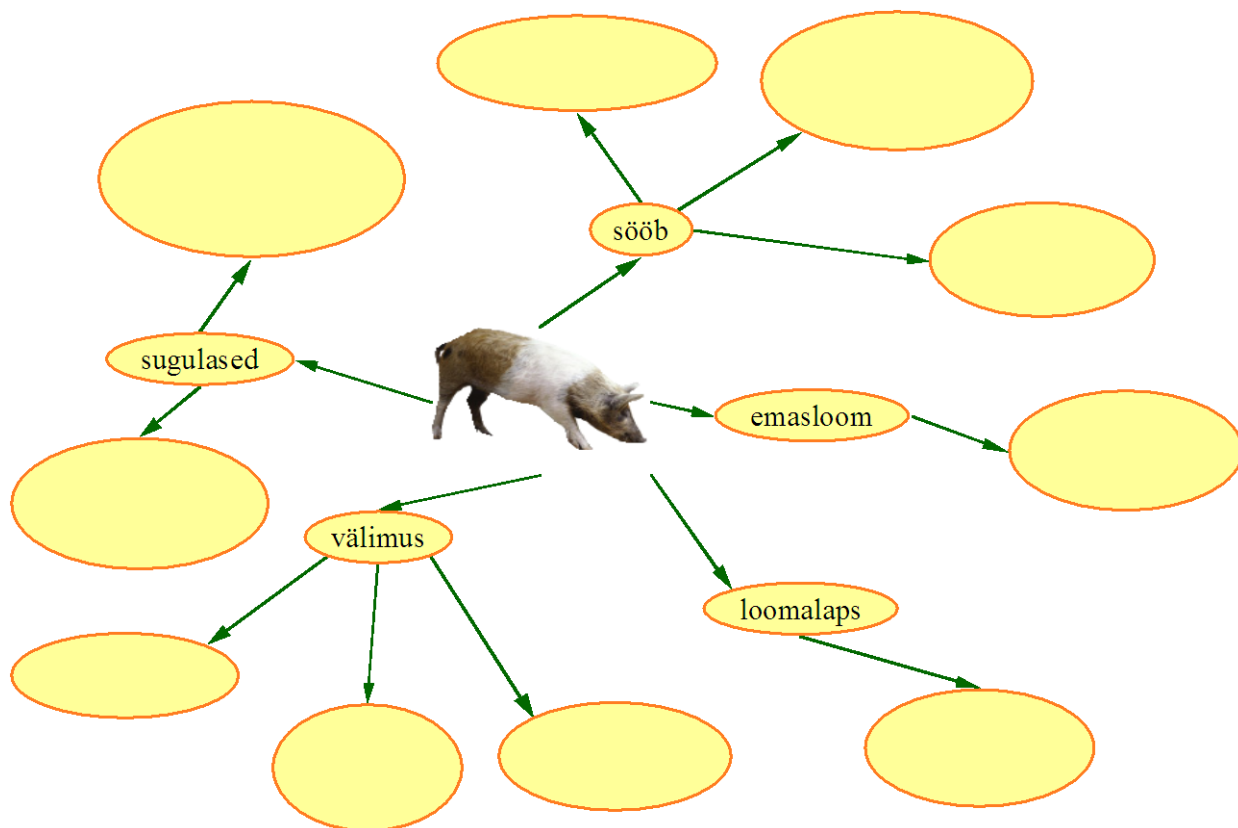
.....

5. Milliselt maalt on pärit tuntuim aretatud seatõug?

.....

8. Täienda märksõnaskeemi, kodusea kohta. Kasuta vajadusel teatmeteost (ENEKE 3, 1984, lk 301)

10	
----	--

9. Leia riimuvad sõnad.

6	
---	--

1. härg	püüdis
2. maja	kurja
3. hüüdis	poe
4. viga	särg
5. turja	vaja
6. soe	siga

10. HÄRG LÄKS POODI, ET OSTA MÕNED VAJALIKUD ASJAD. UURI TŠEKKI JA TÄIDA TABEL.

5

EHITUSMATERJALIDE KAUPlus "KODU"		
TABALUKK	2 TK	40.-
UKSETIHEND PRUUN	6M	60.-
ÄMBER	TK	119.-
PÕRANDAHARI	TK	51.-
NAELAD	KG	42.-
KOKKU:		312.-
TASUTUD SULARAHAS:		500.-
TAGASI:		188.-

Märgi ristiga.

	ÕIGE	VALE
Härg ostis kaupa 188 krooni eest.		
Ukselukk maksis 60 krooni.		
Kõige kallim ost oli ämber.		
Üks tabalukk maksis 20 krooni.		
Naelu ostis ta 42 tükki.		

11. Kirjuta sobiv küsisõna.

5

..... ehitas maja?

..... oli paks kasukas?

..... see lugu juhtus?

..... härg oli teiste loomade vastu lahke?

12. Värvi:

10	
----	--

nimisõna – roheliseks
omadussõna – punaseks
tegusõna – siniseks

päike	imelik	laut
imestab	palus ninaots	kukk
kargas	soe	käpad

13. Vali eelmisest harjutusest need sõnad, mida on võimalik poolitada. Poolita sidekriipsu abil.

7	
---	--

Näiteks: tu – li,

.....

.....

.....

14. Paranda jutustust. Määra lausete piir. Pane puuduvad lauselõpumärgid. Alusta lauset suure algustähega. Tõmba maha korduvad sidesõnad. Kirjuta tekst õigesti joontele.

12	
----	--

elas kord härg ja ta hakkas maja ehitama ja keegi ei tahtnud talle appi tulla ja härg ehitas maja üksi valmis ja pakane ajas loomad härja ukse taha ja härjapuks lasi sõbrad sooja ja isegi hunt tahtis külma eest peitu pugeda ja lõpuks said loomad koos hundist jagu ja nad elavad õnnelikult edasi

LISAÜLESANDED

1. Loos on igasse lausesse vähemalt üks vale täht juhtunud. Paranda vead!

10	
----	--

IMELIK LUGU

Sikk astus mööda keed. Äkki kargas talle hõõvel kallale. Kiskus ära ta naha ja jooksis minema. Mida tegi sulgi võõra nahaga? Läks voodi. Sai sealt vaia ja viha. Praadis kodus viha ära. Sõi seda, hammustas vaia kõrvale. Ise istus ukse juures lingil. Järsku sopusutati. Tuppa tulid politsei ja Sikk. “Näe, tema ongi hõõvel” näitas Sikk. Politsei viis hõõvli ära. Pani pangi. Mis sa kippusid Sikule kallale, näppasid ta naha! Ole nüüd pangis...

(Kasutatud lõik ajakirjast Täheke 3/1972)

2. Leia liitsõnad

10	
----	--

TALVEKORTERMAJAUKSEKELLAKAPIJALGPALLIMÄNGUTOOS

.....

.....

.....

.....

.....